



Яремчук Вікторія Олегівна,
кандидат юридичних наук,
асистентка кафедри криміналістики,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, Україна, м. Харків
e-mail: viktori.yaremchuk@gmail.com
ORCID 0000-0001-8015-9166

doi: 10.21564/2414–990x.142.139928
УДК 343.98

КРИМІНАЛІСТИЧНІ ТА МЕДИЧНІ ЗНАННЯ: МЕЖІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Стаття присвячена дослідженню проблем використання криміналістичних і медичних знань у кримінальному провадженні. Виділено форми їх використання, а саме окреме, паралельне використання, взаємодія та взаємне запозичення ними окремих прийомів і методів.

Ключові слова: криміналістичні знання; медичні науки; медична криміналістика; медична трасологія; медико-криміналістичні експертизи; медико-криміналістична ідентифікація.

Яремчук В. О., кандидат юридических наук, асистентка кафедри криміналістики, Національний юридический університет імені Ярослава Мудрого, Україна, г. Харків.
e-mail : viktori.yaremchuk@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8015-9166.

Криміналістические и медицинские знания: пределы использования при расследовании преступлений

Статья посвящена исследованию проблем использования криминалистических и медицинских знаний в уголовном производстве. Выделены формы их использования, а именно, отдельное и параллельное использование, взаимодействие и взаимное заимствование ими отдельных приемов и методов.

Ключевые слова: криминалистические знания; медицинские науки; медицинская криминалистика; медицинская трасология; медико-криминалистические экспертизы; медико-криминалистическая идентификация.

Постановка проблеми й актуальність теми. Сьогодні продовжує активно розвиватися криміналістика, зокрема її теоретична частина. Проте проблема використання досягнень криміналістичної науки і їх місце у системі сучасних наукових знань потребує уважного вивчення. Так, досі триває дискусія щодо того, як розрізнявати застосування криміналістичних та медичних знань.

Аналіз останніх досліджень. Питання використання криміналістичних знань порушені у роботах Р. С. Белкіна (R. S. Belkin) [2, с. 147–149],

В. А. Журавля (V. A. Zhuravel) [6, с. 52–61], Н. І. Клименко (N. I. Klymenko) [7, с. 5–86], В. Ю. Шепітька (V. Yu. Shepitko) [28, с. 50–55] та інших учених. Проте в їх працях детально не вивчені взаємозв'язки у застосуванні криміналістичних та медичних знань під час кримінального провадження. Тож **мета** нашої статті – окреслити межі використання криміналістичних та медичних знань при розслідуванні злочинів.

Виклад основного матеріалу. У процесі розслідування слідчий завжди звертається до криміналістичних знань. Як відомо, «криміналістичні знання – це система інформації про рівень пізнаваності закономірностей, які складають зміст криміналістики», тобто категорій, засобів та наукових рекомендацій, що використовують для розслідування злочинів [7, с. 11]. Зараз застосування криміналістичних знань у розслідуванні деякі науковці називають «криміналістичним забезпеченням розслідування злочинів». Так, Ю. М. Черноус (Yu. M. Chornous) вважає, що «криміналістичне забезпечення є діяльністю з розроблення та залучення криміналістичних рекомендацій, що ґрунтуються на теоретичних засадах криміналістики для розслідування злочинів. Таке забезпечення є похідним від науки криміналістики і полягає у залученні криміналістичних рекомендацій до діяльності з розслідування злочинів та інших правопорушень» [19, с. 39–71]. Виникнення криміналістичних знань від самого початку було пов'язане із застосуванням прогресивних методів фізики, хімії, математики, біології, медицини, токсикології та інших наук у протидії злочинності [20, с. 26–27]. Крім того, поряд з криміналістичними знаннями під час розслідування використовуються різноманітні спеціальні знання [27, с. 491–507], і у першу чергу медичні. У кримінальному провадженні криміналістичні та медичні знання можуть застосовуватися окремо. Так, при розслідуванні злочинів звертаються до знань з таких медичних наук, як патологічна анатомія (при дослідженні трупа), патологічна фізіологія, травматологія (при вогнепальних пошкодженнях, різних видах опіків тощо), стоматологія, генетика, токсикологія, судово психіатрія, офтальмологія (при удаваних хворобах), акушерство та гінекологія, урологія (при визначенні статевих станів) [1, с. 3–5]. Варто сказати, що існують різні визначення процесуальної фігури лікаря під час слідчих (розшукових) дій. У ст. 226 КПК України вживається термін «лікар». У спеціальній літературі є декілька термінів. Це «судово-медичний експерт», який має звання лікаря, отримав спеціальну підготовку і перебуває на штатній посаді судово-медичного експерта в судово-медичній експертній установі. «Лікар-експерт» – лікар будь-якого фаху, який залучається органами слідства, дізнання або суду для виконання судово-медичних експертних функцій. «Лікар-спеціаліст у галузі судової-медицини» – особа, яку залучає слідчий для огляду трупа на місці його виявлення і якою може бути як штатний судово-медичний експерт, так і лікар будь-якого фаху [14, с. 16–18]. Так, участь лікаря-спеціаліста у сфері судової медицини чи іншої сфери в слідчих діях полягає в участі в огляді трупа та місця події для виявлення й вилучення речових доказів (залишків лікарських засобів, їжі чи напоїв, що могли спричинити отруєння, медичних документів померлої особи

тощо) [17, с. 61–62]. Тому присутність лікаря на місці злочину має неабияке значення, а його поради і вказівки, які він надає органам розслідування, у багатьох випадках визначають подальший напрям розслідування [8, с. 13–14]. Сьогодні є слухні пропозиції урегулювати діяльність судово-медичного експерта (який виступає спеціалістом під час слідчої (розшукової) дії): 1) його правовий статус при огляді трупа (судово-медичного експерта чи фахівця у галузі судової медицини); 2) технологію участі такого спеціаліста в огляді трупа та його завдання; 3) послідовність опису об'єктів; 4) вичерпний перелік обов'язкового залучення цього спеціаліста до огляду трупа; 5) пріоритетність виконання кількох одночасних виїздів на огляд; 6) визначення доцільності виїзду спеціаліста (судово-медичного експерта) або найближчого лікаря на огляд трупа та правила участі лікарів загальної медичної практики в огляді трупа [13, с. 220–221]. Тобто під час кримінального процесу може залучатися медичний працівник, приміром, до проведення огляду, допиту, слідчого експерименту та інших слідчих (розшукових) дій. Він працює самостійно без залучення спеціаліста-криміналіста, вибухотехніка, судового баліста тощо.

У ході розслідування криміналістичні та медичні знання можуть використовуватися *паралельно*. Так, одночасне використання криміналістичних та медичних знань відбувається найчастіше під час розслідування серійних насильницьких злочинів, розбоїв, домашнього насильства тощо [23, с. 187–189]. Можливість паралельного використання криміналістичних та медичних знань проявляється через спільну участь судового медика та експерта-криміналіста під час огляду місця події та інших слідчих (розшукових) дій. Як правильно пише Е. Кноблох (Е. Knobloch), співпраця лікаря та криміналіста має бути тісною, тому що при розслідуванні певного кримінального випадку було б помилкою, якби криміналіст працював окремо від лікаря [8, с. 5]. Про паралельне використання криміналістичних та медичних знань свідчить також і робота В. І. Шиканова (V. I. Shikanova) «Інформація до тактичної операції «Атрибуція трупа»» [21, с. 114–141]. Таким чином, для досягнення спільної мети під час проведення слідчих (розшукових) дій криміналістичні та медичні знання можуть використовуватися паралельно.

Слід також розкрити *взаємодію* криміналістичних і медичних знань під час кримінального процесу. Ще М. С. Бокариус (M. S. Bokariys) прагнув поєднати судово-медичну та криміналістичну діяльність [11, с. 395–404]. Ю. С. Сапожников (Yu. S. Sapozhnikov) у книзі «Криміналістика в судовій медицині» пише, що при розслідуванні злочинів проти здоров'я, статевої недоторканості криміналістика дуже тісно поєднується із судовою медициною і розмежувати їх неможливо [15, с. 7–9]. Однак, на наш погляд, така думка є дискусійною.

Наведемо приклади, коли при проведенні експертиз відбувається взаємодія криміналістичних та медичних знань. Приміром, поєднання почеркознавчих і судово-медичних досліджень при виявленні сталості та змінюваності ознак почерку залежно від ступеня алкогольного сп'яніння [10, с. 84–87]. Інший приклад. У судовій медицині багато років проводять дослідження вогнепальних

поранень, ушкоджень струмом, тупими та колючо-ріжучими предметами, отруень, визначають елементний склад тканин, органів та виділень людини. Знання елементного складу дозволяє вирішувати спільні завдання під час криміналістичних та судово-медичних експертиз: диференціювати окремі виділення, тканини та органи людини, виявляти сліди металізації в пошкодженнях металевими предметами та наявність кісткового залишку у золі, а також встановлювати: 1) статеві, вікові, патологічні, професійні та токсикологічні характеристики, 2) час смерті та давність захоронення, 3) прижиттєві чи посмертні травми, 4) склад металів пострілу в області вогнепального ушкодження та тілі й одязі, 5) встановлювати природу забруднень у пошкодженнях та визначати гострі та хронічні інтоксикації шляхом дослідження органів та тканин людей [9, с. 139–142].

Не розкритими у юридичній літературі є питання щодо *взаємозбагачення* криміналістичної та медичної науки. Дискусійна точка зору науковців, які до криміналістичних знань у широкому розумінні відносять знання кримінально-правового або кримінального циклу, зокрема, і судову медицину [7, с. 10–11]. Проте В. А. Журавель (V. A. Zhuravel) вказує, що міжнаукові зв'язки криміналістики з іншими галузями знань можна поділити на односторонні, тобто коли у криміналістичних дослідженнях застосовуються дані інших галузей знань без зворотного впливу, тобто зв'язок застосування. Також автор виділяє двосторонній зв'язок, коли дані інших наук знаходять свою трансформацію не лише в криміналістичних дослідженнях, але і досягнення криміналістики мають вплив на ці науки [6, с. 54]. Зокрема, коли у криміналістиці почалася розробка окремих методик розслідування злочинів, в них було обов'язковим зазначення судово-медичних даних, що дозволяли слідчому орієнтовно розуміти час настання смерті, способі її спричинення, зовнішні ознаки тілесних ушкоджень тощо [2, с. 147–149]. У книзі «Criminal investigation» (Бостон, США) вказується про порядок дій на місці події по дослідженню странгуляційної борозни, залучення науки токсикології під час розслідування [22, с. 256–266]. На думку М. В. Даньшина (M. V. Danshina), дані судової медицини враховуються криміналістикою при наданні рекомендацій практикам. Так, розробляючи тактику огляду місця події, до уваги беруться відомості про трупні явища та їхню змінність у часі, ознаки, що свідчать про застосоване знаряддя злочину тощо. При формуванні окремих методик розслідування вбивств, згвалтувань, тілесних ушкоджень до уваги беруться можливості судово-медичних експертиз. Однак ці дані не стають криміналістичними рекомендаціями, а лише враховуються криміналістикою [5, с. 418].

Тепер слід сказати про запозичення медичними науками даних криміналістики. Окремі положення криміналістики відображені у розробках із судової травматології [4], судової психіатрії [25, с. 59–105], судової медицини. Остання запозичила з криміналістики дані судової балістики щодо визначення дистанції пострілу, напрямку пострілу, деформації куль, рикошету, про ушкодження від дії різних вибухових речовин і порядок дослідження речових доказів [1, с. 161–235,

658–660]. Про потребу для судової медицини використовувати певні криміналістичні рекомендації писав свого часу М. С. Бокаріус (M. S. Bokariys): для з'ясування, чи належить виявлене волосся певній особі, при постановці експерту запитань не буде зайвим встановлення того, чи є на волоссі сторонні об'єкти, яка їх природа і як вони впливають на вид і властивість волосся. Учений описував способи збереження волосся для дослідження: судовий слідчий має його упакувати у білий папір чи скляний посуд та щільно його закрити, а також зробити написи на пакуванні, усі пакети пронумерувати і вказати у протоколі, що й під яким номером знаходиться [3, с. 447–460]. Як бачимо, тут простежуються криміналістичні рекомендації.

Звернімося до закордонного досвіду. Так, у польській книзі «Medycyna sądowa dla prawników» йдеться про методи дослідження вхідних та вихідних отворів на різних об'єктах, дослідження різних ушкоджень під час дорожньо-транспортних подій, а також під яким кутом падали краплі крові при вчиненні злочину тощо [29, с. 297, 439–441, 550–551]. У німецькому підручнику «Gerichts Medizin» мова йде про дослідження ножових поранень, тілесних ушкоджень, дій під час дослідження місця утоплення тощо [26, с. 150–222]. Як бачимо, у підручниках із судової медицини інших країн також є запозичення певних криміналістичних рекомендацій.

Варто сказати, що з'являються нові напрямки використання судовою медициною криміналістичних знань, наприклад *медико-криміналістична ідентифікація*. Судовими медиками широко використовуються принципи ідентифікації, що розроблені для криміналістичних експертиз. Приміром, коли встановлюють знаряддя злочину за слідами чи пошкодженнями на тілі та одязі потерпілого, при встановленні особи загиблого або при освідуванні [12, с. 1–3]. У підручнику для медиків із судової медицини мова йде про можливості ідентифікації особи за черепом за допомогою комп'ютерних технологій, що запозичено з криміналістики [24, с. 222–223].

В. В. Томілін (V. V. Tomilin) виділяє *судову-медичну трасологію*, яка є частиною загальної трасології і яка розробляє засоби та прийоми збирання й дослідження слідів-відображень для ідентифікації. У судово-медичній трасології використовують прийоми та методи криміналістичної техніки щодо вирішення завдань судово-медичної експертизи. Тут розроблені ідентифікаційні дослідження щодо ототожнення ріжучих, колючих, колючо-ріжучих і тупих знарядь і предметів. Ототожнення знарядь травми можливе і на кістках та хрящах, що придатні для такого дослідження [16, с. 294–305].

Про запозичення криміналістичних знань медициною свідчить і праця Е. Кноблоха «Медична криміналістика», у якій йдеться про огляд місця події, психологію місця злочину, дослідження різних слідів на місці злочину, відбитків пальців, ідентифікації осіб тощо [8, с. 13–157].

Крім того, науковці виділяють *судово-медичну криміналістику*, що містить дві частини – судову медицину, з одного боку, і традиційну криміналістику – з іншого. Завданнями судово-медичної криміналістики є визначення природи,

елементного складу різноманітних накладень на тілі потерпілого і знаряддях травми. З цією метою застосовують спеціальні спектральні, хімічні та інші способи лабораторних досліджень. Слід сказати, що підготовку судово-медичних експертів-криміналістів здійснює, зокрема, кафедра судово-медичної експертизи Харківської медичної академії післядипломної освіти, що передбачає опанування студентами 86 тем [18, с. 6–7].

Висновки. Під час кримінального провадження криміналістичні та медичні знання можуть використовуватися у різний спосіб. Їх застосовують окремо або паралельно, у взаємодії. Криміналістичні і медичні знання можуть також застосовуватися у взаємозв'язку. На межі цих наукових знань виникла медична криміналістика, медична трасологія, здійснюються медико-криміналістичні експертизи та медико-криміналістична ідентифікація.

Список літератури:

1. Авдеев М. И. Курс судебной медицины. Москва : Госюриздат, 1959. 712 с.
2. Белкин Р. С. Курс криминалистики : учеб. пособие. 3-е изд., доп. Москва : ЮНИТИ-ДАНА : Закон и право, 2001. 837 с.
3. Бокариус Н. С. Судебная медицина в изложении для юристов: опыт изложения основ судебной медицины для юристов. Харьков : Типография и литография М. Зильберберга и С-вья, 1915. 779 с.
4. Вопросы судебной травматологии : межвед. сб. / отв. ред. А. М. Гамбург. Вып. 2. Киев : Здоров'я, 1969. 216 с.
5. Данышин М. В. Криміналістика ХХІ століття: місце у системі наукового знання : монографія. Харків, 2013. 480 с.
6. Журавель В. А. Міжнаукові зв'язки криміналістики. *Вибрані твори – Избранные труды.* Харків : Апостіль, 2016. С. 52–61.
7. Клименко Н. И., Кириченко А. А. Криминалистика как наука и учебная дисциплина : монография. Дніпропетровськ : Вид-во ДДУ, 1994. 200 с.
8. Кноблох Э. Медицинская криминалистика. Прага : Госмедиздат, 1960. 420 с.
9. Корнеев В. А. Иванов В. К. Задачи и возможности спектральных исследований объектов судебно-медицинской и криминалистической экспертизы. *Актуальные вопросы судебной медицины* : сб. науч. тр. Москва : Изд-во Университета дружбы народов, 1990. С. 139–142.
10. Костенко К. И., Нефедова Т. К., Асафьева Н. И. Выявление устойчивости и изменчивости признаков почерка в зависимости от степени алкогольного опьянения. *Вопросы судебной медицины.* Саратов, 1969. № 4. С. 84–87
11. Лозовий А. І., Дереча Л. М., Мясоедов В. В. та ін. (2015) Оптимізація міжвідомчої взаємодії судово-експертних установ Міністерства юстиції та Міністерства охорони здоров'я України при здійсненні судово-експертної діяльності. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики.* Харків : Право. Вип. 15. С. 395–404.
12. Медико-криминалистическая идентификация : настольная книга судебно-медицинского эксперта / под. общей ред. В. В. Томилина. Москва, НОРМА ИНФРА-М, 2000. 472 с.
13. Моргун А. О., Хижняк В. В., Літкевич Н. С. та ін. (2017) Нормативна новела щодо огляду трупа на місці події. *Актуальні питання судової експертизи та криміналістики* : зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф., (Харків, 7–8 листоп. 2017 р). ХНДІ судов. експертиз ім. М. С. Бокариуса. Харків. С. 220–221.
14. Практикум з курсу «Судова медицина». Дніпро, 2012. 448 с.
15. Сапожников Ю. С. Криминалистика в судебной медицине. Киев : Здоровье, 1970. 268 с.
16. Судебная медицина : учебник / под ред. В. В. Томилина. Москва : Юрид. лит., 1987. 336 с.
17. Судова медицина : підручник / за заг. ред. О. І. Герасименко. Київ : КНТ, 2016. 630 с.

18. Судово-медична криміналістика / за ред. О. В. Филипчука, О. М. Гурового. Харків : Діса плюс, 2013. 640 с.
19. Черноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 492 с.
20. Шепітько В. Ю. Вступ до навчального курсу «Криміналістика». Київ : Ін Юре, 2016. 192 с.
21. Шиканов В. И. Информация к тактической операции «Атрибуция трупа» : учеб. пособие. Иркутск : Изд-во Иркутск. ун-та, 1975. 182 с.
22. Charles R. Swanson, Neil C. Chamelin, Leonard Territo and others. Criminal investigation. 7th ed. Boston : Mcgraw-hill, 2000. 687 p.
23. Crime and Criminology. ed. by Sue Titus Reid. 9 th. ed. Florida. Florida State University. 2000. 492 p.
24. Forensic medicine: edited by B. V. Mykhailychenko. Kyiv. Aus Medicine Publising, 2017. 224 p.
25. Kriminalistik und forensische Wissenschaften. Berlin. VEB Deutscher Verlad der Wissenschaften. № 14. 1974. 114 p.
26. Reimann W., Prokop O., Geserick G. Gerichts Medizin. Vademecum. Berlin: Verlag Gesundheit GmbH. 1990. 414 p.
27. Role of Forensic expert institutions in the prevention of and in combatting crime in Ukraine. The legal system of Ukraine: past, present, and future. Volume V. General edition V.V. Stashis. Kyiv, Kharkiv. Law of Ukraine, Pravo. 2013. P. 491–532.
28. Shepitko V. Yu. The function of crime investigation and certain tendencies of criminalistics. *A First Printed Criminalist : International Research and Practice Juridical Journal*. 2011. № 2. Kharkiv : Apostille. P. 50–55 .
29. Tadeusz Marcinkowski. Medycyna sadowa dla prawnikow. Warszawa : Wydawnictwo Prawnicze, 1982. 654 p.

References:

1. Avdeev, M.I. (1959). Kurs sudebnoj mediciny. Moscow: Gosjurizdat [in Russian].
2. Belkin, R.S. (2001). Kurs kriminalistiki. Moscow: JuNITI-DANA: Zakon i pravo [in Russian].
3. Bokarius, N.S. (1915). Sudebnaja medicina v izlozhenii dlja juristov: opyt izlozhenija osnov sudebnoj mediciny dlja juristov. Kharkov: Tipografija i litografija M. Zil'berberga i S-v'ja [in Russian].
4. Voprosy sudebnoj travmatologii. A.M. Gamburg (Ed.). (1969). Kiev: Zdorov'ja, 2, 216 [in Russian].
5. Danshyn, M.V. (2013). Kryminalistyka XXI stolittia: mistse u systemi naukovoho znannia. Kharkiv [in Ukrainian].
6. Zhuravel, V.A. (2016). Mizhnaukovi zviazky kryminalistyky. *Vybrani tvory – Izbrannye trudy*. Kharkiv: Apostil, 52–61 [in Ukrainian].
7. Klimenko, N.I., Kirichenko, A.A. (1994). Kriminalistika kak nauka i uchebnaja disciplina. Dnipropetrovs'k [in Russian].
8. Knobloh, Je. (1960). Medicinskaja kriminalistika. Praga: Gosmedizdat [in Russian].
9. Korneev, V.A. Ivanov, V.K. (1990). Zadachi i vozmozhnosti spektral'nyh issledovanij ob#ektov sudebno-medicinskoj i kriminalisticheskoy jekspertizy. *Aktual'nyj voprosy sudebnoj mediciny*, 139–142 [in Russian].
10. Kostenko, K.I., Nefedova, T.K., Asaf'eva, N.I. (1969). Vyjavlenie ustojchivosti i izmenjaemosti priznakov pocherka v zavisimosti ot stepeni alkohol'nogo op'janenija. *Voprosy sudebnoj mediciny*. Saratov, 4, 84–87 [in Russian].
11. Lozovyi, A.I., Derecha, L.M., Miasoiedov, V.V. et al. (2015). Optyimizatsiia mizhvidomchoi vzaiemodii sudovo-ekspertnykh ustanov Ministerstva yustytysii ta Ministerstva okhorony zdorov'ia Ukrainy pry zdiisnenni sudovo-ekspertnoi diialnosti *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*. Kharkiv: Pravo, 15, 395–404 [in Ukrainian].
12. Mediko-kriminalisticheskaja identifikacija. (2000). nastolnaja kniga sudebno-medicinskogo jeksperta. V. V. Tomilin (Ed.). Moscow, NORMA INFRA-M [in Russian].

13. Morhun, A.O., Khyzhniak, V.V., Litkevych, N.S. et al. (2017). Normatyvna novela shchodo ohliadu trupa na mistsi podii. *Aktualni pytannia sudovoi ekspertyzy ta kryminalistyky: Proceedings of the Conference Title* (Kharkiv, 7-8 lystop. 2017r). KhNDI sudov. ekspertyz im. M. S. Bokariusa [in Ukrainian].
14. Praktykum z kursu «Sudova medytsyna». (2012). Dnipro [in Ukrainian].
15. Sapozhnikov, Ju.S. (1970). Kriminalistika v sudebnoj medicine. Kiev: Zdorov'e [in Russian]
16. Sudebnaja medicina. (1987). V. V. Tomilin (Ed.). Moscow: Juridicheskaja literature [in Russian].
17. Sudova medytsyna (2016). O.I. Herasymenko (Ed.). Kyiv: KNT [in Ukrainian].
18. Sudovo-medychna kryminalistyka (2013). O.V. Fylypchuka O.M. Hurovoi (Eds.). Kharkiv: Disa plius [in Ukrainian].
19. Chornous, Yu.M. (2017). Kryminalistychnе zabezpechennia rozsliduvannia zlochyniv. Vinnyt-sia: TOV Nilan-LTD [in Ukrainian].
20. Shepitko, V.Yu. (2016). Vstup do navchalnoho kursu “Kryminalistyka”. Kyiv: In Yure [in Ukrainian].
21. Shikanov, V.I. (1975). Informacija k takticheskoi operacii «Atribucija trupa». Irkutsk: Izdatel'stvo Irkutskogo universiteta [in Russian].
22. Charles, R. Swanson, Neil C. Chamelin, Leonard Territo et al. (2000). Criminal investigation. 7th ed. Boston: McGraw–hill.
23. Crime and Criminology. (2000). edited by Sue Titus Reid. 9 th. ed. Florida: Florida State University.
24. Forensic medicine. (2017). edited by B. V. Mykhailychenko. Kyiv: Aus Medicine Publising.
25. Kriminalistik und forensische Wissenschaften. (1974). Berlin. VEB Deutscher Verlad der Wissenschaften. 14, 114.
26. Reimann, W., Prokop, O., Geserick, G. (1990). Gerichts Medizin. Vademecum. Berlin: Verlag Gesundheit GmbH.
27. Role of Forensic expert institutions in the prevention of and in combatting crime in Ukraine (2013). *The legal system of Ukraine: past, present, and future*. Volume V. General edition V. V. Stashis. Kyiv, Kharkiv: Law of Ukraine, Pravo.
28. Shepitko, V.Yu. (2011). The function of crime investigation and certain tendencies of criminalistics. *A First Printed Criminalist: International Research and Practice Juridical Journal*. Kharkiv: Apostille Publishing House LLC, 2, 50–55.
29. Tadeusz Marcinkowski (1982). *Medycyna sadova dla prawnikow*. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze.

Yaremchuk V. O., PhD in Law, Assistant at the Department of Criminalistics, Yaroslav Mudryi National Law University, Ukraine, Kharkiv.

e-mail : viktori.yaremchuk@gmail.com ; ORCID 0000-0001-8015-9166

Borders of use criminalistics and medical knowledge in crime investigation

The article studies of the issues related to usage of criminalistic and medical knowledge in criminal proceedings. I have singled out the forms of their usage including separate or parallel usage, interaction and mutual borrowing of individual techniques and methods.

Today, criminalistics is actively developing as a science, with its theoretical wing going particularly strong. Scientists come up with new concepts, certain provisions or theories. However, I believe that the currently attention is partially shifted from the issues related to usage of criminalistic knowledge and their place in the system of modern scientific knowledge in various spheres. This is especially true in cases when criminalistic knowledge has to be explored in connection with the modern medical knowledge. Although the following scholars studied the issues related to usage of criminalistic knowledge: R. S. Belkin, V. A. Zhuravel, N. I. Klymenko, V. Yu. Shepitko and others. However, their works do not touch heavily upon the connection between usage of criminalistic knowledge in criminal proceedings simultaneously

with expertise in other scientific areas, particularly, Medicine. Thus, the purpose of the article is to outline the extent of usage of criminalistic and medical knowledge in crime investigation. For example, criminalistic and medical knowledge may be used in criminal proceedings in a variety of ways. It may be used separately or in parallel, in interaction or interconnection. The mutual interaction between these two areas of knowledge have given birth to a variety of branches of science including “criminalistic medicine”, “medical traosology”, “medical and criminalistic examinations” and “medical and criminalistic identification”.

Keywords: criminalistics; criminalistic knowledge; medical sciences; criminalistic medicine; medical traosology; medical and criminalistic examinations; medical and criminalistic identification.

Надійшла до редколегії 01.08.2018 р.